

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

ΕΛΕΥΤΕΡΟΣ, ΣΤΟΝ ΚΑΜΠΟ...

ΜΙΧΑΗΛΣ ὁ Ἀσφάλαχτος, ἔρτά χρο- νία τὴν ἐκλωθε τὴν ἐκδίκησή του. Πί- σω ἀπὸ τὰ γράμματα τῆς φυλακῆς, οἱ μέρες του περνοῦσαν ἴδιες πάντα, κυ- λῶσαν βαρεῖες, σὺν τῆς χάντρας τοῦ νερόνιου κομπολογιῶν ποὺ πέφτανε ἀπὸ τὸ πέτρινο ταβάνι στὴ λακκουβίτσα: τὰξ... τὰξ... τὰξ... Μὲ κείνο τὸ ρολοῖ ὁ κατάδικος μέτρησε τῆς στιγμῆς, τῆς ὥρας, τὰ χρόνια, μελέτησε τὸ φοβερὸ σκοπὸ τῆς ὑπόλοιπης ζωῆς του καὶ μα- στόρεψε τὸ σύνεργό του.

Πῶς; Νὰ ἔτσι:

Πρῶτα-πρῶτα πατώντας γερά τὸ τριγάνι, καὶ τραβώντας μὲ τὸ δυνατὸ χέρι του, τοῖβγαλε τὴν οὐρά. Ἔπειτα, λιμάρισε καλά τὴν ἀκρὴ τῆς, μέρες ὀλίγκες, σκίβοντας ἐπιμονα σὸ σκληρὸ σίδερο. Ἡ λίμα περνοῦσε ἀπάνω ἀδυσώπητη, τραצהὶ σὺν τῆς ἄχρα του: γράτς, γράτς, γράτς... Τὰ λιμαριὰ τινάζονταν γύρω καμμιὰ φορὰ φεουδιεῖς καμμιὰ σπῖθα, τοῦκαινε τὸ γράτι, μὰ ὁ Ἀσφάλαχτος ἐ- ξακολουθοῦσε τὴ δουλειά του: γράτς, γράτς, γράτς... Καὶ ἡ μὴτὴ λίγνευε, λίγνευε, σουβλερῆ, σ' φθονοῦν. Τώρα χρειαζότανε τὸ μα- νηκι... Σὲ μιὰ κώχη τοῦ κελλιοῦ ἦ- ταν ριγμένα κομμάτια ξύλο, κίτρι- νο, σκληρὸ σὰ σιδεροξύλο-τομιοῦρη. Ἀπὸ κείνα ποὺ ἐφτείανε τοὺς συ- γιὰδες, τῆς βελουθῆς, τοὺς χωρο- κόφτες καὶ τ' ἄλλα φτωχικὰ ἐργόχερα τῶν φυλακισμένων. Ὁ κατάδικος διάλεξε ἓνα καλὸ κομμάτι, τὸ πέ- λέκχεσε, τὸ στογγύλεψε, τοῦ ἄνοιξε μιὰ τρύπα στὴ μέση, κ' ἐμπῆξε μέσα τὸ σίδερο. Κι' ἔτσι τὸ σπιλέτο του ἦταν ἔτοιμο πειά! Ἐτοιμο γὰ τὴν ἐκδίκησή του.

Βράδευε τὴν ὥρα κείνη. Οἱ σκιεὲς πληθαίνανε σὸ κελλί του. Ἡ νύχτα ἔφευγε μολιβένια, νύχτα χει- μονιάτικη. Μέσα στὴ σιωπὴ, μιὰ φωνὴ ἔξοσκισε τὸ σκοτάδι:

— Ἀααααααῖα! !...

Καὶ ἀπὸ ντάπια σὲ ντάπια, ἡ μα- κρόσυρτη φωνὴ πήδηξε σὺν τσακάλι οὐραλιάζοντας: Ἀαααααῖα! !...

Οἱ σκοποὶ ἀλλάζανε. Ἐτσι κάθε βράδυ. Ἐτσι πάντα. Μέρες, μῆνες, χρόνια. Μὰ τὸ βράδυ κείνο ὁ Ἀσφά- λαχτος κρατοῦσε σὸ χέρι τὴν ἐκδί- κησή του. Ἐσφῆξε τὸ μανηκι τοῦ λάζου, στηλώθηκε μ' ἀνοιχτὰ τὰ σέ- λια, καὶ σηκώνοντας τὸ ἀρματοῦμον μπράτσο, σούβλισε μιὰ, δυο, τρεῖς φορὲς τὸν κρόνον ἀέρα. Μοιγγό- ζοντας:

— Ἐτσι! Νά, ἔτσι, ἔτσι! !

Στεγὰ ἐνοιωσε ἐναπόκρομα. Μιὰ ἀγρία, ἠδονικὰ ἐχαρῖστη μεμοῖ- χιασε σὸ κομῖ του, ὅς στις πιὸ ἀπόβαδες ἴνες τῆς ὑπαρξῆς του. Σφίγγοντας τὸ λάζο στὴν ἀγκάλια του, σὺν πλάσμα ἀκριβό, σὰ ζωντανὸ πρῆμα, πλάγιασε σ' ἄθερμόνιο στρόφιο, σκεπῆστηκε μὲ τὴν κορυφιασμένη κουβέρτα, ἐβίωσε τὰ μάτια κ' ἀνοργκραζότανε. Γιὰ δευτέρη φορὰ, καὶ γιὰ τρίτη, τὸ τσακάλι πήδηξε ἀπὸ ντάπια σὲ ντάπια:

— Ἀαααααῖα! !

Πόσον καιρὸ - θάμενε ἀκόμη στὴ φυλακῇ; Δυὸ χρόνια, τρία, πέντε; Ὁ Ἀσφάλαχτος εἶχε γίσει πειὰ τὴ γνώση τοῦ καιροῦ. Κάθε καλὸ εἶχε πεθάνει μέσα του. Τὰ σῖνορα τῆς πλάσης εἶχαν στε- νέψει γ' αὐτόν. Ἦταν ἡμέρες ποὺ νομῖζε πως ὀλοὸς ὁ κόσμος χώ- ρεσε μέσα σὲ κείνο τὸ καμαράκι μὲ τοὺς μουχλιασμένους τοίχους, τὸ πέτρινο ταβάνι, καὶ τὴ λακκουβίτσα μὲ τὸ μαῦρο νερὸ τῆς.

Λίγα μέτρα μπροστὰ ἀπὸ τὸ σιδερένιο τελάρο τοῦ παραθυριοῦ σηκώνονταν ἓνας ἄλλος τοίχος, ψηλὸς ἐνάμιση μῦθι. Ἐπάνω σὸ στεινόμαρο ἐκεῖνο ντυοβαί, ὁ κατάδικος διάβαζε ὅλες τῆς ἐποχῆς. Τὴν πρώτη χρονίᾳ, στὴ ἀρχὴ τοῦ τοίχου φηφραδανε λίγα χορτάκια, λιγνὰ σὰ μεταξωτῆς κλωστῆτες, σημαγροδοτρίανες. Ὑστερα βγῆκαν μερικὰ λουλουδάκια κίτρινα σὺν κροκάδι αἰγιοῦ. Μιὰ ἀχτίδα ἦλον χάραξε στὴν πράσινη γραμμὴ πανγινιδιάρια. Ἄερας γλιαρὸς τὸν ἐχτύπησε σὸ πρόσωπο. Ἐνα χειλινοῖκι ἐκάρησε σὸν τοίχο καὶ τιτίφρισε. Ἡ Ἀνοῖξη, εἶπε μέσα τὸ κατάδικος κ' ἀκοίμπησε τὸ μῆσπο στὰ γράμματα. Μὰ τὸ πούλι τρώμαζε, πέταξε μακριὰ σαφθίζοντας τὸν ἀέρα, φρουστ! !... Κι' ὁ ἄνθρωπος ἀναστέναζε.

Σὲ κῆμποςον καιρὸ τὰ κίτρινα λουλουδάκια χάρηκαν. Ὁ ἥλιος ἐ- κανε καὶ τὰ χορτάκια. Ὁ ἀέρας γίνθηκε καφετρός: **Τὸ Καλο- καίρι!**

Καὶ οἱ μέρες κυλοῦσαν βαρεῖες, μονότονες, ἀτελείωτες... Τὸ κομ-

μάτι τ' οὐρανοῦ ποὺ γράφονταν μέσ' ἀπὸ τὰ σιδερένια παραγανά- κια γίνηκε μοντό, μολιβένιο. Ἀρχίσανε οἱ βροχῆς, ποὺ δέφρανε τὸν τοίχο, καὶ τὰ νερὰ τοὺς κυλοῦσαν κάτω, σὰ ζαῖτη σταχτιοῦ ἀ- λόγου: Τὸ **Χινόπωρο**. Κ' ἔστερα ἦρθε ὁ **Χοιμῶνας**. Κόμπος ἡ ψυχῆ. Κι' ὁ Ἀσφάλαχτος στήλιωσε μπροστὰ τὸ τὸ αἰώνιο ἐρωτηματικὸ: «Μὰ γιατί νάμει δὴ μέσα; Γιατί μὲ παιδεύουν ἔτσι; Τί τοῦφται- ζα ἐγὼ κείνου τοῦ ἀνθρώπου; Γιατί νὰ τ' ἀρδαιόμαι. Ὅλα κείνα τὰ φεμάτα σὸ δισταχῆριο; Ὁχ! !...» Ἐνα τέτιο μοιγγητὸ ἐβγάλε κ' ἔστιαν ἐτραβῆξε καὶ ἐξεκόλλησε τὴν οὐρὰ τοῦ τριγανιοῦ. Ἐτσι βογγουσε κ' ἔστιαν λιμαριεῖ τὸ σίδερο... Κ' ἔτσι πάντα μελετοῦσε τὴν ἐκδίκησή του, τὴ μαστόρεψε, τὴ χάιδευε, σὺν πλάσμα ἀγαπη- μένο.

Σφίγγοντας στὰ γόνάτα του τὸ λάζο, κεντοῦσε τώρα τὸ κίτρινο μανηκι, τὸ ζομπλιαζε. Πρῶτα χάραξε ἀπάνω ἓνα φιδι κουλουνο- σμένο γύφω-γύφω, σὰ βραχιόλι, ποὺ τὸ στόμα ἐρχότανε καὶ δάγκυ- νει τὴν οὐρὰ. Ἐπειτα κέντησε λογιῆς-λογιῆς μιχλιμυθία, σὲ σχό- ματα ἄλλοκοτα, ποὺ θὰ τῆλεγε ἀγκαθόφυλλα, καὶ νύγια λύκου, καὶ σκορπιὸν κεντριά καὶ ἀπάνω στὴν κοφρὴ ἓνα στογγύλο μάτι, σὰ θεοῦ! Τελευταία καταπίστηξε τὴ βίβλη δεξιὰ-εξερὰ δυὸ γράμ- ματα: Μ, καὶ Α. Σὺν τὸ σκάλλο κ' αὐτὰ, γέλασε ἀγρία:

— Χά! Χά! Μιχάλης Ἀσφάλαχτος! Πειοῖρμα!

Καὶ χοιφραζότανε τὸ σπιλέτο τὸπῆξε μιὰ-δυο-τρεις φορὲς σὸν ἀέρα. Χόπ! Χόπ! Χόπ! !... Ἐπειτα σήκωσε μιὰ πλάκα καὶ τόκρυ- ψε ἀπὸ κάτω.

Πόσα χρόνια εἶχαν περάσει ἀπὸ τότε; Ἡμίως ἦξεσε κ' αὐτός: Ἐνα μοναχὸ ἦξερε: Πρῶτα χάραξε ἀπάνω ἀνοῖξη πάλι. Ὁ ἡμεροδοξίτης του ἦταν ἀντίκρυ καὶ τὸ φανεροῦνε χαλαρὰ μὲ τὰ κίτρινα λουλουδάκια του. Καὶ χεῖς τὴν αἰγὴ, ἓνα χειλινοῖκι εἶχε σπαθίσει τὸ ζεστόν ἀέρα, μέσα σὸ γαλαζιο φόντο τ' οὐρανοῦ, ψηλά...

Εἶπε χτυπήσει ἡ τελευταία ἀσπύγχα ἢ δὲν εἶχε, σὺν τὸν εἰδο- ποιήσαν νὰ ἐτοιμασθῇ γὰ τὴν Ἐπιστολῆ; Ὁ φέλακας, μὲ τὰ κλειδιά κρημασμένα ἀπὸ τὸ πέσινο ζωνάρι του, ζύγωσε τὸ παρῶ- θρο καὶ τὸ εἶπε:

— Ἄζου Ἀσφάλαχτε: Ἐγὼμνε καλὰ μαντὰ γιὰ σένα. Σοῦ ἦρθε χάρι! Νὰ σιχαρῶς τὸν παπᾶ, κακοχοῖρη μου, ποὺ φροντισε... Ἄδρω παίρνεις πράγιο... Μιὰ κορυφιαῖνα λι- γότερο, πάλι καλὰ.

Ὁ Μιχάλης φανότανε σὰ νὰ μὴν κατάλαβε. Στεκοῦνε στὴ μέση τοῦ κελλιοῦ μὲ τὰ πόδια ἀνοιχτὰ κ' ἔτρωγε τὰ νύγια τοῦ δεξιοῦ του χειριοῦ. Ὁ τούλακας θύμωσε...

— Κοίτα τὸ ζῶ! εἶπε. Δὲν καταλα- βαίνεις, μορὸ κορυφῆ, τί σοῦ λέω; Σοῦφθε χάρι, μορὸ! !... Ἦρθαν τὰ χαρ- τὰ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἀκριβὸ τὸ πρῶι βγαίνεις. Σιὰξὲ τὰ πράματα σου.

Κ' ἔφυγε.

Ὁ φυλακισμένος κοιφραξίστηκε σὸ στρόφιο. Γιὰ κάμποςον ὥρα δὲν μπο- ροῦσε νὰ μαζέψῃ τὸ σορόπτιο μυαλό του, χυμένο σὲ χίλιες γωνίες... Ὑστερα, πήδηξε ἀπάνω σὰ λάστιχο. Ἀρπαξὲ κίττα παλιόρουχα, τάχωσε σ' ἓνα σακκί.

Γῆρισε τὸ μάτι γύφω. Ὁμοῖστηκε τὸν ἀέρα. Στήλιωσε τ' αἰγί... Τρα- βήγτικε προφυλακτικὰ ὅς στὴν πιὸ σκοτεινὴ κώχη, σήκωσε τὴν πλάκα, τραβῆξε τὸ σπιλέτο, τὸ σφουγγίξε ἀπάνω σὸν πανταλῖο- νου, καὶ τόχωσε μέσα σὸν σακκί, ἀνάμεσα στὰ ρούχα... Ἐκείνο τὸ βράδυ ὁ Ἀσφάλαχτος δὲν κοιμήθηκε. Κοιφραγιασμένος σὸ στρόφιο του, συλλογιζότανε, συλλογιζότανε. Βοῆη μέσα σὸ μυαλό του οἱ σκεψῆς, σὰ σφηκς, μυριάδες-κουβάρια, ἀξεδάινο...
Καὶ νὰ τώρα ποὺ βροζοκαῖται στὴν Ἐπιστολῆ Ὁ Διευθυντῆς τῶν φυλακῶν, ὀρθος μπροστὰ σ' ἓνα τραπέζι φροτωμένο χαρτὰ καὶ κατόχια. Νὰ κ' ἰδῷ Ἐπιστολῆς κ' ὁ παπᾶς! !... Καλὰ οἱ ἀἰῶ, μὰ ὁ παπᾶς τί θέλει; φωτοῖσε τὸν ἐαυτό του ὁ κατάδικος, σφίγγοντας κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη του τὸ σακκί. Μὴ ζητῆει νὰ τὸν- ξεμολογήσῃ γιὰ τὸ σπιλέτο! Ἄ, ὅλα κ' ὅλα! Αὐτὸ δὲν τὸ δίνει! Καλλίτερα νὰ τὸν ἐνασταρμώξουν σὸ κελλί, νὰ λυσοῖ, νὰ σπῆσῃ Καλλίτερα...

Ἄδριος φόβος. Δὲν τὸν ἐφώτισαν τίπο- τε, δὲν τὸν ὑπομῆστηκαν. Ὁ Διευθυντῆς τοῦ διάβαζε ἀργὰ κ' ἐπίσημα ἓνα μὴνι χαρτὶ ποὺ ἔλεγε πολλὰ καὶ διάφορα, μὰ ἀπὸ τὰ ὅποια ὁ Μιχάλης ἐξεχώρισε δυὸ μονάχα λέξεις: «**Βασίλει Χάρις**». Ὑστερα ὁ παπᾶς ἀκοίμπησε τὸ χέρι σὸν ὄμο του, καὶ κοιτάζοντας τὸν στὰ μάτια, τοῦ εἶπε κάμποςον λόγια... Μὰ τί τώρα; Τὸ μυαλό τοῦ Μιχάλη ἔτρωξε μακριὰ. Δὲν κατάλαβε τίποτα, καὶ μόνο ἐξεχώρισε πὸς τὰ γένεια

— Περπάντα, Μιχάλη, περπάντα! !...

του παπά από άσπρα που ήταν άλλοτε, αρχίζουν τώρα να κτρινίζουν...

Γρήγορα-γρήγορα, σαν να τόν κινηγάει κανείς, πάει ο Μιχάλης ο 'Ασφάλαχος στον πλατό, οικονομικό δρόμο... Στην άρχη, τὰ πόδια του ήταν σὰ μουνδιασμένα και παρατατούσε, μὰ σὰν ἐστάθηκε κορμιάς τὸ πρῶτο γάνι και κιάτρεσε ἕνα-δύο-τρία ποτήρια μπουτίκο, τὸ κορμί του λύθηκε. Καί τώρα ήταν ἑλντερός, ἀλαφρός σὰ ζαρκιάδι. «Μὲ γιὰ στάσιον, Μιχάλη, εἶπε στὸν ἐξωτό του, τί τὸ βέλεις αὐτόντο τὸ σακκί; Τί σοῦ χρειάζεται γιὰ τὸ οκοπό σου;» Ἐκάρθησε σὲ μιὰ πέτρα, σ' ἕνα ὄροσημο. Ἐβλεσε τὸ σπάγγο. Νὰ τὸ κτρινοκέφαλο φίδι, μὲ τὴ γυαλιστερὴ μύτη. Τὸ πέραςε στὴ μέση, κάτω ἀπὸ τὸ χοντρό παντελόνι και πέταξε τὸ σακκί σ' ἕναν τράφο, μέσῳ στῶς πυκνῆς γλαπίτσῆς και στὰ γαϊδουράγκαθα: «Ἄει σὸν δίδολο!...»

Καί ξαναῆρε δρόμο. Περατά, Μιχάλη, περατά! Δὲ βλέπετε ποῦ ὁ ἥλιος γέρονει πῶς ἀπὸ τὸ βουνό του;... Νὰ τὰ στάγια που ἀναφωρίζουν σ' ἄερα τοῦ δειλινοῦ, κ' οἱ παραπονοῦν τοῦ σαλευῖνον, σὰ λίμνες αἵμα φρεσκοχυμένο, ἀπὸ χέρι ποῦ ἐδικιζήθηκε. Περατά, Μιχάλη, και σφίξε τὸ πέτινον λουρί μὴ σοῦ πῶσῃ ὁ λάζος!...

Κ' ἔτοι περατούσε ὄρες πολλές, μέσῳ σὲ πράματα ληρομνημένα, παρῶνα, που ξαναβγαίνον τώρα, ἀπὸ ἀπὸ τὸ στόμα κάποιου πηγαδιῶ, και τρεμοπαίζον να τὸν ξεγελάσουν... Καί κείνο, ψηλά, τὸ στοργιζόλο ἄσημενο πράμα εἶνε βέβαια τὸ φεγγάρι... Καί ποῦ ποῦ εἶχε νὰ ἰδῇ τὸ φεγγάρι!... Βέβαια, ἄσκηρο πράμα δέν εἶναι. Μιά φορά κίλος τὸν ἦταν ἀγαπημένο, τότε ποῦ... Μὰ γιατί νὰ τὰ θυμάται τώρα αὐτά; Ἡ Κατερίνα σαπίζει πιά μέσα στὴ γῆς και τὰ σκουλήκια θὰ μαινοβγαίνον ἀπ' τὶς τρύπες τῶν ματιῶν της.

Τὶ καλά που βροθήκε κείνη ἡ καλύβα. Ἦτανε κορυμαμένο πειά. Καί καλύτερα ποῦ ἦταν ἀδεῖα, παρατημένη ἀπὸ τοῦς τσοπάνους, γιατί ἀλλοίωσε... Κι' ὁ 'Ασφάλαχος ἔτριξε τὰ δόντια...

Πόσην ὄρα κοιμήθηκε; Σίγουρα πολλή, γιατί εἶχε χαράξει πειά. Ἄσπρις ὁ οὐρανός... Σηκώθηκε, βῆκε ἔξω, κάρθησε σ' ἕναν ὄγχο. Ὁ κίμπος! Ὁ κίμπος! Ὁ κίμπος!... Τὸ πονάκινα πῶς ὀν ἀνοήσιμα βῆται... Καί τ' ἀργιολοιούδα. Στάσιον. Θυμάται αὐτότὰ δονημάτια του. Ἡ Κατερίνα τῶρε ὄλα. Σοῦ ἦτανε ἕνα διαβολάκι κείνη ἡ Κατερίνα! Τὸ λοιπόν, νὴ οἱ γυαλιστὲς, οἱ κυζλαμιές, τὰ πηροναῖα. Νὰ και κείνα τὰ κοκκινα κοπιπαράκια. Πῶς τὰ λένε, Κατερίνα; «Τῆς παιδιάς τὰ σκουλαρήκια, καλέ!» Νὰ και ναντελίνες και λαγάφτια, ἴδιο βελούδο, σὰν ἐκείνο ποῦ φουρούσε ἡ Ἀσπάλια τοῦ χοριῶ γυροῦ σὸ λαμποῦ της. Νὰ και χαμομήλια. Πῶσα!... πῶσα!...

Ὁ Μιχάλης πέραςε τὸ χέρι τοῦ χαιδεντικῶ στ' ἀργιολοιούδα. Ἐπειτα τὸ μύσισε βαθεῖα. Ἄναστεινάει... Ἐννοιοῦθε καλύτερα τὸν φαυτό του τώρα! Τί καλὸ ποῦ κείνι ὁ ἄερας τοῦ κίμπος! Καί τι μαράσι ἡ φυλακή!...

Ἄδερνα νιάνιχρε ὄρθος. Ἄκουσε φωνές, σφουφύρισμα, βελούματα. Νὰ κορυφή; Καί γιατί; Μήπως δέν ἦταν ἑλντερός; Δέν ὄσα τὸ μαβὶ γαρτί; «Βασιλικὴ Χάρις». Μὰ ὡς τόσο κατέβησε τὸ κασιέτο στὰ μῦτια, πάτρισε στερεά, ἔχουσε τὰ χέρια στὶς τσέπες κ' ἔπερινε.

Τὸ κοπάδι ζύγωσε, πέραςε κοντά του. Μα! Γιατί εἶναι κωκινεὶ οἱ ὄρες τὸν ἀγωνῖο και τὰ ζουτέλα του; Εἶναι γιατί... Στάσιον νὰ δῆς... Βέβαια, ἔτοι θὰ εἶναι... Ζηγώνει Ἀμητρή... Ἀμητρή!... Ὁ Μιχάλης ἀνατορίζουσε. Ἐβγαλε τὰ χέρια ἀπὸ τὶς τσέπες, χῆιδρε τὸ πηγοῦνι του, διώριωσε τὰ γένεια του, σήκουσε τὸ κασιέτο.

— Ὅρα καλή, κοπιπάρε! τὸ φωνάξαν οἱ βλάχοι.
— Ὅρα καλή, μοιφοῖνετε κ' ὁ Μιχάλης ἀβέλα, σὰν ἀντίπαλος.
— Καλή Ἄνασταση! ἔσπορτασαν ἔξωτινα.
Ὁ 'Ασφάλαχος δένι ἀπάντησε... Τὸ κοπάδι πέραςε, μῆκρινε, γάιχρε, σήκωνον, τὸν κορυμαχῶ τὸ δρόμο. Ὁ Μιχάλης ξανακάρθησε στὰ χροιακίρια ἔτριξε ξανά σὲ σπύλλοι... Ὁ ἥλιος ἀνέβηνε. Ὁ κίμπος βουῖε ἀπὸ γλιάνες ἔντομα. Ἄσπρις, κωκινε, κωκινε, πεταλούδες σφουφῶσαν γυροῦ ἀπὸ τὸ ἔσοκετὸ κεφάλι του. Καί σὸ μυαλό του μέσα ἄλλες πεταλούδες. Μαύρες; ἄσπρες; ποῖος ἔρει... Χίλια πράματα, πάλι, ληρομνημένα, ἐκτυνοῦν μέσα του, βγαίνον στὸ φῶς, σὰ νερολιούδα ἔπλνον σ' ἀνοξίμικο βυῖο του... Ποῦ εἶναι τώρα; ποῦ βρισκεται!... Τρεῖς μέρες περατήρησε. Τρεῖς φορές εἶδε τὸν ἥλιο νὰ βγαίνει, τρεῖς νὰ βυθάει... Θυμάρι μορῖζον τὰ ποῖα του. Κι' ὄλο πάει...

Ποῦ βρισκεται σήμερα; Μὰ νά, Μιχάλη, δὲ θυμάσαι; Δὲ βλέπετε τὸ γαρυμονένο νεροῦλο και τ' ἀρογκιζήτο ποταμάκι, γεμητό ἀνοξίχουνα, κίτρινα, ἀσπρα, γεμάτο λευκὰ βροσινοχρωμα τῶν σαλευῖνον στὰ ψηλά-λιγνά κοτσάνια τους; Τοῦτο δέν εἶναι τὸ ῥεῖμα, ποῦ ἐχρῶσουνα μὲ ὄλα τὰ παιδιὰ τοῦ χοριῶ νὰ κῶρης λουλουδία γιὰ τὸν Ἐπιτάμιο;... Πῶς ἀπὸ κείνο τὸ βουνάκι, λίγο νὰ στειρῆς ἀκόρη, θὰ γαντὸ τὸ χοριό. Τὸ χοριό σου, Μιχάλη!...
Ὡ, καλύτερα νὰ μὴ γυρίσε τὸ κεφάλι ἔξωβᾶ. Καλύτερα νὰ μὴν ἔβλεπε τὶς κορφές τῶν

κωταρισῶν. Ἐκεῖ μέσα σαπίζει Ἐκείνη... Ἐκείνη!... Κι' ὁ ἄλλος, ἐκείνος που τὸν ἔστειλε στὴ φυλακή, ἔφη... Βέβαια, θὰ εἶη και θὰ χαιρέται τὴν ὄμορφη γυναῖκα του ἔξωτινος... Ἄς εἶναι καλά τὰ φεμάτια του!

— Τὸν εἶδες μὲ τὰ μῦτια σου, Πετρή; Ὁ κωταροῦφοῖμος τὸν ἔχτιησε; Εἶσαι βέβαιος!

— Μὰ τὸν ὄρο ποῦδουσα, κῶρη Σαγγεῖλι! Τὸν εἶδα, ἔτοι νὰ σὰς χαρῶ.

Τράβα τώρα, Μιχάλη, μὴ στέκεσαι. Τὸ σκοτάδι πέτριε βαρῶ. Μὰ βροῦ πέτριε και τὸ χέρι τοῦ 'Ασφάλαχου ἔπινο σὸ μαρτζι τοῦ στέλετο, ὡς πέτριε τὸ μουνδιασμένο κορμὶ του στὴ γῆς, ὡς ἡ ψυχή του στὴν ἀβύσσου... Πέτριε... Πέτριε... Μὰ ἀφοῦ, ἀφοῦ... ἀν ὄβελ ὁ Θε...ἀν ὄβελ ὁ Διάβολος!...

Τὶ τὸν ἔτριναξε ἀπάντο; Φωνές ἀνθρώπινες; Ὅχι. Βελούματα; Δέν ἦταν.

Καρπάνες εἶναι και σημαίνον. Καρπάνες εἶναι και βαροῦν γοργά, πεταχτά κ' εἶναι ὁ ἄερας ποῦ τὸν φέρνει τὸ μακρινὸ τοῦς ἀντίπαλο... Εἶνε ὁ ἄερας... Καί νουκερικῆς πέτρινον, πιστότες, ἡ μὴ πῶς στὴν ἄλλη, βουρῆς μέσα στὴ νύχτα... Καί νὰ, φῶτα, πολλὰ φῶτα, σὰν ἀστερίκια που κωταρῶσιον ἀπ' τὸν ὄρανο, φλωρῆτες ἕνα ἀσπρὸ, ποῦ κωταροῦριζον τὴ βουνοσπυριά, και σαλευῖνον, παιγνιδίζον, κάνουν ἕνα χυσοῦ, ἕνα κωκίνο ποταμάκι, και πῶν... πῶν... Καί νὰ τώρα, τὸ φωτερό ποταμάκι ἀφαινοῖνε, σκορῶται, μοιράζεται σὲ μύσες ἔξωτινος φλοῖτσες, ποῦ ἀντιχρῶνιται τὸν ἀνθρωπὸ μὰ νὰ σβῶσον, μὴ ν' ἀνάσῃ... Καί οἱ καρπάνες βαροῦν, ἀλαλίζον, γοργές, τρελλές, χαροῦνετες, νταγκ-νταγκ, νταγκ-νταγκ, νταγκ-νταγκ!...

Μὰ δύναμη ἀκατανόητη τόνε σπρώχνει μπροστά, ὄβελινα. Ἐκείνα τὰ φῶτα εἶναι σὰ μαγνήτες... Τὸ ζουτέλο τὸν κῶρη, χτυποῦν τὰ μερηκῶτα του. Πεταῖ τὸ κασιέτο. Ὁ ἄερας ἀνεμῖξε τὰ μαλλιά του... Κι' ὁ Μιχάλης τρέχει, τρέχει σὰν ἀπ'...

Βάστα τὴν καρδιά σου, Μιχάλη! Μὴ γίνεσαι παιδί... Νὰ οἱ στράτες τοῦ χοριῶ, νὰ τὰ ολιπάκια ποῦ ἀσπρίζον, νὰ και ἡ πλατεῖα μὲ τὸ γεροπλάτανο στὴ μέση... Κ' ἡ βουῖη βουῖε και λέει ἱστορίες, παλιές, ἐκατοχρονιτικῆς... Νὰ κ' ἡ ἐκκλησία, ἡ Ζωοδόχος Πηγή, Ἄνοιχτη εἶνε ἡ ποῦτα της, διπλάτη. Καί λῆπει ἡ ἐκκλησία, ὦ, πῶς λῆπει! Κοῖτα τὸν ποῦζαῖνο! Τόνε θυμάσαι; Εἶναι κείνος ποῦ στέλιανε οἱ ξεμημενοῖ ἀπὸ τὴν Ἀμερῖκα... Καί νὰ τὰ ψηλά μανουλάκια, κ' οἱ λαμπράδες στὰ χέρια τῶν χοριανῶν. Καί νὰ τὸ παιδοῖνι ἄτεξο, που ἀλαλῶσι γυροῦ ἀπ' τὸ κωπαριαρό!...

Ὁ Μιχάλης ὁ 'Ασφάλαχος στάθηκε σὴν ποῦτα. Τὰ γονατὰ του τρέμον. Δέν κωφερῶνι πειτὴ τὴν ψυχή του ὁ Μιχάλης ὁ 'Ασφάλαχος. Τὸ λῆβη κεντῖε τὸ ρουθόνιου του. Οἱ φημοδιές κωπαριζοῦν στ' αὐτὰ του:

Ἄναστασεῦς ἡμέρα, λαμπρινθῶμεν λαοὶ και ἀλλήλους περιτηξῶμεθα... Ἐπιπομεν ἀδελφοὶ και τοῖς μωσοῖν ἡμῆς, σὺχρησῶμεν πάντας τῇ Ἀναστάσει...»

Ὁ Μιχάλης πέταξε τὸ στέλετο, πέταξε τὸ μῦσος ἀπὸ τὴν ψυχή και γλιόστρεσε ἀγνώριστος μέσα στὴν ἐκκλησία.

Στὴν πῶ κορυφὴ κορῆ, ἀριστερά, πῶς ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσι τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ, ἕνας ἀνθρώπος ἀκορυπῖε τὸς ἀγκῶνες του στὸ στασίδι, τὸ κεφάλι στὰ χέρια και τὰ δάκρυα τὸν σπῶζον στὴν πλῆξου...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΣΩ

ΕΡΩΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ ἱστορικός και φιλόσοφος Σηρομόνδος Αἰμῆλο ἀναφέρει τὸ ἔξῃς προφορικῆς ἐρωτικῶ ἀνέκδοτο:

Στὴ Ρωσία ἔζησε κάποτε ἕνα ἀνδρόγυνο πολὺ ἀγαπημένο. Ὁ ὄσῳνος ἔφεροτο πρὸς τὴ γυναῖκα του μὲ ἔξαιρητικὴ στοργή και τρυφερότητα. Αὐτὴ ἐντόπιος, παρ' ὅλες τὶς περιπορῖσεις τοῦ ἀνδρῶς της, βασανίζονταν ἀπὸ τὴν ὄποια οἱ δέν τὴν ἀγαπῶσε ἀρετῆ. Ὁ ἀνδρῶς της, ὁ ὄποιος τὴν ἔβλεπε νὰ ὕποφερη ἀπὸ τὴν ὕποψιν αὐτὴ τὴν ἐρῶσινε μὴ μερὰ πὸς τῆς εἶχε κατερεῖ αὐτὴ ἡ ἰδέα του κείνη.

— Πῶς! τοῦ ἀπάντησε τότε μὲ παρῶπνο ἡ γυναῖκα του. Τοῦλάχισ νὰ ποῦ ἔξῃς πὸς μ' ἀγαπᾶς ἀφοῦ, ἐπὶ τῶσα χρόνια τώρα που εἶμαστε παντρεμένοι, δέν... μ' ἔδειρες ὄντε μιὰ φορῆ!...

Ὁ ὄσῳμος παραμυθεῖνετο στὴν ὄσῳη, μὰ κατόπιν ἀρπῶξε ἕνα μπασιούνα και τὸ ἔδουλιμασε στὰ πλευρά της ἀγαπημένης του.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ ζωὴ τοῦ ἀνδρόγυνο ἄλλαξε.

Μετὰ τὴν πρώτη δοκιμῆ—γῶριε ὁ Αἰμῆλο—και οἱ δύο σύνζυγοι βῆσαν δετὶ τὸ... γύμνασμα αὐτὸ ἦταν πολὺ τερπνὸ και ὄφελιμο γιὰ τὴν ἀγάπη τους. Μὴ μερὰ, ὄμως, ὁ εὐ-συνειδητός ὄσῳμος ἔδειρε τὴν γυναῖκα του μὲ τῶσην... ἀγάπῃ ὄστε τὴν ἄφιρε στὸν τόπο!...

